

RAVNIŠKA SAPCA 2

MAREC 2006, LETNIK 1

UVODNIK

piše: Ingrid Kovač Brus

Pod snegom so bili napeti zvončki, nad snegom razprte vrbove mačice, v ljudeh pa že malce nestrpno pričakovanje odrešitve, ki jo po dolgi zimi prinese pomlad. Takrat je čas na Ravniku zastal. Za nekaj dni. Morda za teden. Zastal je ob najbrž edinem dogodku, ki človeka sploh še ustavi. In nastopili so trenutki, njihove dragocenosti se zaveš šele, ko minejo, v katerih se pokaže, kakšna sta v resnici srce in duša kraja, v katerem živiš. Kakšne so človeške bližine in daljave.

Smrt je v sodobnem življenju potisnjena na rob zanimanj. Med tabuji našega časa sta strah, ki jo obdaja, in bolečina, ki jo pušča za sabo. Slovo od Blaževe mame se je morda zdelo vsem, ki ste že dolgo na Ravniku, običaj. Zame, ki sem tu šele malo časa, pa je bila to življenjska izkušnja, presega je pričakovane navade in pravila. Upala bi si trditi, da je Ravnik kraj, kjer je lepo umreti. Ne zaradi razkošja razgledov, ki jih ponuja, ampak zaradi vseh ravniških gospodarjev, ki v sneg okovanem pokopališču skupaj pripravljajo poti, zaradi zvonov sv. Barbare, ki se poslovijo od tebe, zaradi občutka enosti, ko se v cerkvi srečujejo razumevajoči pogledi sosedov, zaradi vseh, ki se, čeprav samo za nekaj ur, vrnejo in spet začutijo svoje korenine, zaradi povsem neverjetne navade, da se prav vsi Ravničani poslovijo od tebe ob dolgi mizi s hrano in pogovori. Pa zaradi gostoljubja domačih, ko spet sprejmejo ves kraj ob uri spomina in razmisleka, ki se izteče v večer z dobrotami in pogovori. In bi se prav lahko nadaljeval do ur, ki so običajnejše za drugačne priložnosti. Kar v najčistejši obliki govori, da je življenje na koncu vendarle najmočnejše. Ker v sebi ohranja tisto, česar na videz več ni.

Pred nami pa je zdaj pomlad. Upam, da vam bo tudi tokrat natisnjena izdaja *Ravniške sapce* v kratek čas.

Ravniška sapca

Letnočasnik, izhaja na začetku letnih časov

Glavna in odgovorna urednica

Ingrid Kovač Brus

Urednica Literarnega kotička

Nives Kovač

Urednik za likovne priloge

Boris Zelenc

Tehnični urednik

Robert Brus

Oblikovanje

Gašper Amon

Stalni sodelavci

Melanija Nagode, Špela Nagode, Polona Nagode, Urban Nagode, Jolanda Babič Petrič, Hana Brus, Domen Brus, Vid Zelenc

Naslov uredništva

Ravnik 10,
1372 Hotedršica
telefon (01) 7559 069
e-pošta: ingrid.kovac@siol.net

Naklada: 100 izvodov

Tisk 2. številke so finančno podprli:

Nada Zelenc, Melanija in Ivan Nagode,
Darja in Stanislav Mauri, Ingrid Kovač in
Robert Brus

(foto: Vladimira Lux)

(foto: R. Brus)

(foto: Milena Amon)

(foto: R. Brus)

RAVNIŠKE NOVIČKE

Kot nekoč se je na božični večer 7 Ravničanov in Ravničank različnih generacij peš spustilo v Hotedršico k polnočnici. Pot jim je osvetljevala stara lanterna, starejši se je še spomnijo.

•

Predpredzadnji večer starega leta smo si krajšali na križišču pri Grižarjevih (za tisti večer poimenovanem Trg Franceta Prešerna) ob ognju, čaju, piškotih, živi glasbi in raketah.

•

Po okroglih desetih letih je na Ravniku pri Urbanovc spet začelo obratovati mini smučišče. Zagreti smučarji so kar nekaj dni porabili za pripravo vlečnice in smučišča. Odlično pripravljena proga je omogočila nekaj lepih, sončnih dni smuke.

•

Na pobudo Stanislava Maurija smo februarja 2006 ustanovili Odbor za ohranitev stare Plešnarjeve domačije na Ravniku. Odbor bo poskušal lastnikoma, Ivi in Andreju Isteniču, pomagati pri zamenjavi strehe na hiši. Če le mogoče, še letos.

•

Na pustno soboto in nedeljo so na Ravniku maskare preganjale zimo. Po vasi so se podile gospodične, spletične, princese, Pika Nogavička, Ptič, ki je v boju proti ptičji gripi poklanjal trdo kuhana jajčka, in drugi. Jim je uspelo?

•

V Brusov vikend se je iz Planine priselila družina Žigonovih.

•

V nedeljo, 19. marca 2006, je Radio 94 v tričetrturi oddaji predstavil našo vas. Poslušalci z Notranjskega so slišali veliko o življenju nekoč in danes, o cerkvi sv. Barbare, obeh zaščiteneh kmetijah, predsednik sveta KS Hotedršica Stanislav Nagode pa je spregovoril tudi o načrtovanih vlaganjih v razvoj kraja.

IZ VSEBINE

- Uvodnik – st. 2
- Ravniške novice – st. 3
- Prihajajoči dogodki v pomladnih mesecih – st. 5
- Domačija z najlepšimi vrati ali Ravnik 2 – st. 6
- Popis – st. 8
- Trdna kot smreka, neupogljiva kot bor – st. 9
- Neutrudni pohodnik – st. 10
- Ta posebna Polona – st. 11
- Prebudila se je pomlad – st. 12
- Čestitke – st. 13
- Zelišča – st. 14
- Prikazovanje hudiča – st. 15
- Literarni kotichek – st. 17
- Po Badjurovi poti – st. 18
- Sv. Barbara – st. 20
- Zvezde – st. 21
- Ravniški psi – st. 22
- Zabava – st. 23

Ravniška sapca sprašuje

Najboljši mobilni operater!

V začetku letošnjega leta je med prebivalcem Ravnika in Mobitelom potekalo naslednje dopisovanje po e-pošti:

Vprašanje prvič:

Spoštovani,
radi bi vas opozorili, da je na območju Notranjske pri vaši pokritosti s signalom kar velika črna luknja. Nahaja se ob magistralni cesti Keltika med Ljubljano in Idrijo in sicer na odseku med Kalcami in Hotedršico. Nepokrito je precej veliko območje in kar 1,3 km dolg odsek ceste, kjer stoji tudi avtobusna postaja Podravniki. Prihaja do neprijetnih situacij...

Odgovor prvič:

Spoštovani,
zavedamo se, da so nevedčnosti s šibkim signalom neprijetne. V družbi Mobitel se trudimo, da bi čim večji del Slovenije zajeli s signalom GSM. Kljub temu pa še vedno obstajajo manjša območja s šibkim signalom; sem sodijo tudi nekateri deli magistralne ceste do Litije. Na tej relaciji so s signalom pokrita naselja, celotne cestne povezave pa zaradi konfiguracije terena in pogođenosti ni mogoče pokriti. Izboljšanje signala na tem območju zaenkrat ni predvideno.

*Prijazen pozdrav,
Mobitel, d. d.*

Vprašanje drugič:

Spoštovani,
najlepše se vam zahvaljujem za vaš hiter, predvsem pa splošen odgovor, ki ste ga verjetno po sistemu copy paste že nešteto krat poslali na vse konce Slovenije, nazadnje pa v Litijo. Opozorili pa bi vas radi, da vam pišemo s popolnoma drugega konca Slovenije, z Notranjske. Keltika je namreč cesta od Logatca proti Idriji in še naprej skoraj do Bovca. Kritični odsek se nahaja med Kalcami in Hotedršico, od Logatca je oddaljen okrog 7 km in konfiguracija terena tam je drugačna kot v Litiji. Zanima nas, kako je s signalom v tem primeru in prosimo vas, da se tokrat z odgovorom malo bolj potrudite. Od tako ugledne firme to že lahko pričakujemo.

Odgovor drugič:

Spoštovani,
za napako v imenu kraja se vam opravičujem. Vsi navedeni podatki za traso ceste med Kalcami in Hotedršico veljajo, napaka je bila le v imenu ciljnega kraja, namesto Idrije Litija. Ker so naselja pokrita, nastavitve baznih postaj pa do maksimuma izkoriščene, na navedeni relaciji sprememb v kakovosti signala ni pričakovati, vsaj ne v tej fazi širitve omrežja GSM.

*Prijazen pozdrav,
Mobitel, d. d.*

Najboljši mobilni operater očitno nima težav samo s slabo pokritostjo s signalom, ampak tudi z geografijo. Signala pa očitno še nekaj časa ne bo ne pod Ravnikom ne v Litiji!

R. B.

NA RAVNIKU NAPOVEDUJEMO

- V soboto, 25. marca 2006, na materinski dan, vabi Ivan Nagode vse ravniške matere k njim na kozarček in prigrizek. Ko bodo končale svoje delo... Ob 19.00
- Na velikonočno soboto, 15. aprila 2006, bo Urban Nagode zjutraj k vsem hišam prinesel velikonočni ogenj.
- Na velikonočno soboto bo kot vsako leto ob 15.00 v cerkvi sv. Barbare žegnanje, ki ga bo vodil g. župnik Srečko Turk iz Hotedršice.
- Na Florijanovo nedeljo, 7. maja 2006, bo v cerkvi sv. Barbare na Ravniku maša, katere se tradicionalno udeleži veliko romarjev iz bližnjih krajev.
- Popotnike, ki bodo prišli na Florijanovo nedeljo dopoldne na Ravnik z logaške strani, bo prav tako tradicionalno, pozdravil Štefan Rehberger. Na poti nad svojim vikendom jih bo pričakal s kozarčkom doma skuhanega žganja in tistega dne spisano pesmijo.

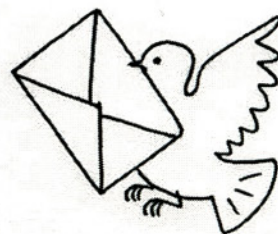
PISMA BRALCEV

Čestitam za časopis. Neverjetni ste! Človek bi se vam kar pridružil in k vam preselil.

Iz časopisa veje idila kmečkega podeželja, medsebojne ljubezni, prijateljstva. Kot v starih časih. Čestitam!

Pa še najlepša hvala, ker ste mi ga poslali.

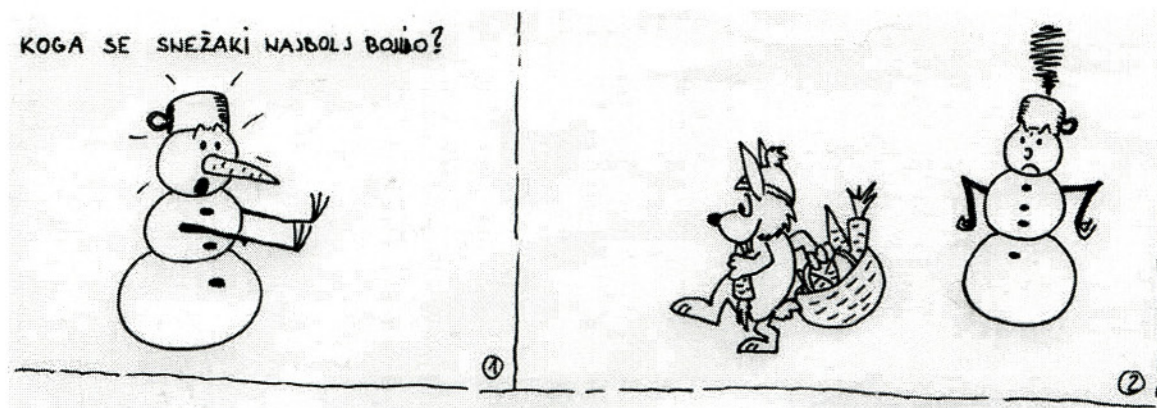
Nevenka Malavašič,
vodja logaške izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti

Tik pred prazniki sta na vrata brunarice na ravniškem hribu »Brinovcu« potrkala dva ljubka otroka ter moji soprogi izročila pionirsko številko letnočasnika (hm, hm...) (...)

Sicer pa osebno pozdravljam idejo in njen »plod«. V kolikor želite, sem v bodoče pripravljen po svojih skromnih močeh pomagati, po potrebi tudi finančno. Junija bo namreč že 20 let, od kar sem občasen prebivalec navedenega hribčka poleg Plešnarjeve domačije. Domačini pravijo, da pridobiš »domovinske pravice« po petnajstih letih prihoda na Ravnik, torej mi vsaj nekatere od teh »pravic« verjetno že pripadajo, mar ne?

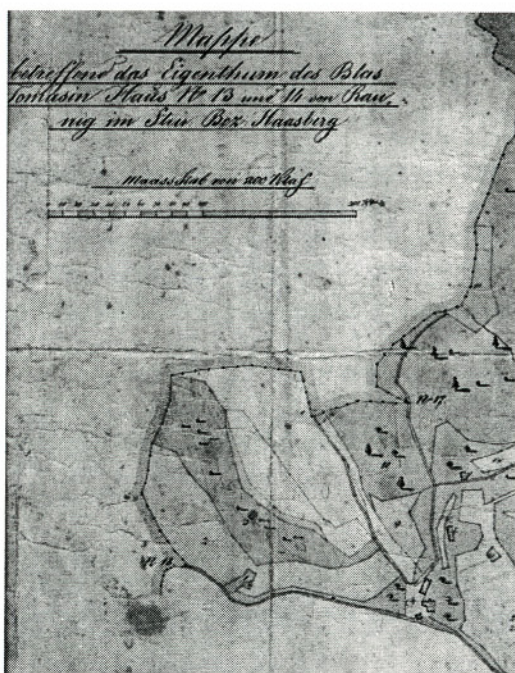
Stanislav Mauri

B. Z.

kjer rastejo bobovci, ropočki, cigančki, krivorepke, jakobčki, kosmački, pa hruške, slive in orehi, z najmanj 150 let staro trto, ena najceloviteje ohranjenih starih kmetij na Notranjskem. Leta 2002 jo je Občina Logatec z odlokom tudi zaščitila. Nad hišnim vhodom je letnica 1867, tistega leta je bila prezidana. Značilen notranjski rizalitni vhod, nad katerim je umetelno izdelan gank, se izteka v zeleno-rdeča vrata.

Za njimi pa je slutnja življenja iz nekega drugega časa. Prostorna veža, velbani stropovi, velika kuhinja, zavite stopnice, okrašene stene, skrivnosti prehodi, kleti, razkošna hiša s starim pohištvom in predmeti (tu je tudi ruska slovnica v nemškem jeziku, ki si jo je eden izmed gospodarjev Hladnikov kupil leta 1888 v Trstu), za njo kamra. V nadstropju se vse skoraj ponovi. In kar kliče po strokovnjaku, ki bi kmetijo zares raziskal.

Del starega Plešnarjevega posestva

Detajl iz hiše

Stara Plešnarjeva domačija

(foto: vse R. Brus)

To je hiša, okoli katere poleti cvetijo šopi hortenzij, in v katero se sprehajalec hitro zaljubi. Andrej pa iz nje opazuje ptice, ki se že vračajo. »Prvi so letos spet prišli škorci,« pravi, »pa jih je zima pregnala. Ampak se bodo vrnili. Nikoli ne zgrešijo doma.«

Ingrid Kovač Brus

POPIS RAVNIČANK IN RAVNIČANOV (na 1. marec 2006)

ODRASLI (30 in več)	MLADI (18-30)	OTROCI (0-17)
Cveto Nagode	Mateja Nagode	Metka Petrič
Milena Nagode	Uroš Nagode	Julija Petrič
Francka Istenič	Mateja	Miha Petrič
Andrej Istenič	Aleksandra Istenič	Sabina Nagode
Iva Istenič	Andreja Korenč	Vid Zelenc
Jolanda Babič Petrič	Bojana Rupnik	Domen Brus
Mitja Petrič	Blaž Rupnik	Hana Brus
Malka Petrič	Urša Nagode	Polona Nagode
Andrej Korenč	Špela Nagode	Urban Nagode
Ana Korenč	Tadeja Lux	Petra Istenič
Janez Korenč	Gašper Amon	
Bogdan Steklasa		
Katarina Steklasa		
Ivan Nagode		
Janez Nagode		
Danica Nagode		
Boris Zelenc		
Nives Kovač		
Franc Rupnik		
Marica Rupnik		
Robert Brus		
Ingrid Kovač Brus		
Melanija Nagode		
Ivan Nagode		
Polde Nagode		
Vladimira Lux		
Tomaž Lux		
Judita Lux		
Jožko Istenič		
Snežka Istenič		
Milena Amon		
Rajko Amon		

Boris Zelenc

Na Ravniku trenutno živi:

- 32 ODRASLIH
- 11 MLADIH
- 10 OTROK
- 30 ŽENSK
- 23 MOŠKIH
- VSEH RAVNIČANOV PA JE 53

Pripravili: Metka Petrič
in Polona Nagode

Ravnik, 89-13-10-3-1. Sr du zdr žel Logatec 9 km, so Logatec 7 km, žand o pT š žup Hotedršica 2 km, fin Dol. Logatec 9 km. Nm ca 660 m. Manjša raztresena vas na prisojnem v. pobočju Sv. Barbare (674 m). Mala kraška uvala, večkrat poplavljen. Odtek poplavnih voda se vrši proti kraškemu polju Zadlogu. Dostop le po obč. cesti Hotedršica-Ravnik. Poljedelstvo slabo, več nudita živinoreja, (dnevno do 50 l mleka v Logatec) in gozd (do 500 m² lesa v Italijo). Podr. cerkev sv. Barbare dev. muč. se prvič omenja 1526. Sedanja stavba je iz 1683. V prvi četrtini 18. stol. so cerkev renovirali. Zidana je v obliki križa. Oltarji so delo J. Tavčarja iz Idrije, oltarna slika J. Jeršiča iz Rovt.

Ravnik pri Hotedršici, na Ravniku, ravniški, Ravnici, 65-13-16-42, apš Hotedršica 2.5, s Vrhnika 19, ostalo Dolenji Logatec 9 km. Nm 660 m. Stoji na slemenu Sv. Barbare (674 m) ob stranski cesti iz Hotedršice. Stiri skupine hiš, največja pod cerkvijo. Peščena zemlja. Njive po slemenu. Na griču in v Mežnji. Krompir, oves, ječmen. Kmetijski stroji, dvojni zidani kozolci. Hlevska reja živine, izdelovanje surovega masla, nabiranje krhlike. Gozdovi v Novem svetu dajejo hlodovino za prodajo. Kapnica. Na sv. strani obdobjni Kovčev studenec, na j. stalni Gržarjev studenec, kjer so nekdanj napajali in uporabljajo sedaj vodo le v suši; na jz. stanovit Gubinov studenec, ki se včasih razliva po travnikih v Mlakah, kjer ponikuje. Cerkev je bila belogardišča in domobranska postojanka; zaradi obstreljevanja je bilo med zadnjo vojno več hiš poškodovanih.

Sk.

TRDNA KOT SMREKA, NEUPOGLJIVA KOT BOR

Prav taka se mi je zdela Blaževa mama. Nikoli nisva spregovorili kaj več kot par besed, zdela se mi je umirjena in zadržana. In 27. februarja letošnjega leta je dogorela svoje življenje kot sveča, prav na tiho je ugasnila, še preden sem lahko z njo naredila intervju.

Marija Rupnik (roj. Jereb) se je rodila 24. avgusta 1920 v Rovtarskih Žibršah očetu Jerneju in mami Ančki (roj. Kenk) kot prva izmed sedmih sester in treh bratov. Osnovno šolo je obiskovala v Rovtah med leti 1926 in 1934 ter tako končala osemletno šolanje v III. razredu viš. nar. šole s prav dobrim uspehom, kot se prebere v njenem spričevalu. Njena snaha Marica se spominja, da je pripovedovala, kako v prvem razredu ni bila ocenjena, ker starši niso imeli denarja za zvezek in je domačo nalogo napisala na papirnato vrečko.

Marija Jereb s
prvorojenko Marico Mrak

Blaževa mama gre na
vrt po solato

Leta 1942 se je nameravala poročiti z Narcisom Mrakom, katerega so odpeljali v internacijo v Italijo in je leta 1944 padel kot partizan v boju v Žireh. Z njim je imela hčer Marico Mrak, ki se je rodila leta 1944.

V drugo se je poročila 26. januarja 1952 s Francem Rupnikom (roj. 14. 10. 1901) iz Hotedršice (Blažev z Loga), ki je umrl leta 1969. Z njim je imela tri otroke: hčer Anico (l. 1948), sina Franca (l. 1952) in hčer Zalko (l. 1953).

Od leta 1936 do leta 1945 je služila po različnih domovih, med zadnjimi tudi pri Cilki Korenč z Ravnika, od koder je delovala tudi kot partizanka – nosila jim je hrano. Potem je bila gospodinja, ker pa je bilo preživljanje otrok težko, se je zaposlila v KLI-ju, kjer je delala do upokojitve l. 1977.

Ko je bila še doma, je nosila na tržnico v Ljubljano maslo, ki ga je zamenjala za moko, pripovedujeta sin Franc in žena Marica. Zelo rada je nabirala zelišča in iz njih kuhala raznovrstne čaje. V mladostnih letih je hodila v maškare, z Glčem in Grižarico so jo mahnili v Hotedršico.

Skozi vse življenje pa so Marijo spremljale čipke. Že od malih nog, ko je v Rovtah prijela klekeljne v roke, pa do njene zadnje ure. Rada se je udeleževala idrijskega čipkarskega festivala, kjer je dobila vzorce in sukanec. Čipke je tudi prodajala, da je z njimi prinesla nekaj denarja. Mnogo lepih vzorcev pa je ostalo, razpredajo se kot pajčevina in pričajo o minulih, lepih, težkih časih...

Nives Kovač

NEUTRUDNI POHODNIK

Kdo še ni srečal Glčevega ata, ki pogumno maršira v vsakem vremenu, nemalokrat dvakrat na dan, proti Kozjemu vrhu, ali pa se spusti kar do Cuntove grape? Verjetno ga neutrudni pohodi ohranjajo mladostnega in pri močeh.

Ivan Nagode se je rodil mami Ivani Uršič iz Žibrš in očetu Ivanu Nagodetu iz Ravnika, 16. januarja 1927 v Hotedršici, pri Petku. Ko je bil star tri mesece, se je družina preselila v Golišče pri Kresnicah (kraj med Jančami in Sevnico), kjer sta starša kupila večjo domačijo, v kateri je živel starejša preužitkarica (to je oseba, ki ostane pri hiši in za katero moraš skrbeti do smrti), ki pa je kmalu umrla. V Sevnici je tudi obiskoval osnovno šolo. Tri leta je preživel pri soldatih, v Titovi gardi (med leti 1946 in 1949), dve leti v Beogradu ter eno leto v Zagrebu, pred tem pa je služil v okviru partizanske vojske še šest mesecev v Grosuplju.

Od leve proti desni stojijo:

žena Slavka Mrak (por. Nagode), mož Ivan Nagode, Ana Žust (sestra Slavke Mrak), Maruška Nagode (hči Jožeta Nagodeta), Jože Nagode

Od leve proti desni sedijo:

Jernej Nagode (v naročju drži Marijo Žust, por. Rupnik), zraven njega sedi njegova mati Katarina Nagode, ki drži Marinko Nagode, poleg njiju stojita še Jasna Nagode (hči Jožeta Nagodeta) in Anica Žust (por. Brus)

Ker gospodar pri Glču, Jernej Nagode, in njegova žena Marjana nista imela otrok, se je leta 1950 vrnil na domačijo mladi Ivan. Istega leta se je poročil s Slavko Mrak, rojeno 9. 6. 1928, ki je takrat služila pri Blažu oziroma pri Sbrtnik, kot se je takrat reklo. Civilno sta si dahnila da v Godoviču, cerkveno pa v Ljubljani. Imela sta štiri otroke: hčere Marinko (l. 1950), Ivanko (l. 1952, umrla je istega leta) in Cilko (l. 1954) ter sina Janeza (l. 1959).

Ivan se je dvajset let ukvarjal s furmanstvom in kmetovanjem – 1952. leta je kupil konja (prej so imeli vola) in začel voziti les v Logatec na žago pri bencinski črpalki, na Hrušico. Leta 1970 je šel delat v Valkarton, kjer je bil delavec v transportu, kasneje vratar, dokler se ni leta 1990 upokojil.

Kot vsem smrtnikom s križi in težavami sta se tudi pri Glč pripetili dve večji nesreči. Poleti leta 1973 je med čiščenjem greznice svoj konec nesrečno dočakala žena Slavka, medtem ko sta smrti za las ušla Ivan in njegov zet Janko Nagode, več dni sta bila v komi. Leta 1986 pa je pogorel kozolec, na njegovem mestu danes stoji gospodarska lopa. Ivan se je leta 1974 še enkrat poročil z Matildo Celarc iz Zaplane, umrla je leta 2001.

Ivan pozna polno zgodbo, ki bi jih bilo treba zapisati, preden utonejo v pozabo. Tako se spominja, da so bili včasih na Ravniku enotni in složni ter da so si med sabo pomagali, vsi so se zelo razveselili, ko je prišel v vas vodovod.

Pri Glč so prirejali tudi ohceti – tam sta rajala Tomaškova Cveto in Milena, pa tudi sin Janez. Spominja se tudi pripovedovanja, da je okoli leta 1870 v dveh tednih pri Glč umrlo devet otrok za škrlatinko in da nobeden ni upal za pogrebom. Za njim je menda capljaj le pes.

Nives Kovač

TA POSEBNA POLONA

Na zadnji aprilski dan bo v Hotedršici birma in edina birmanka z Ravnika bo Polona Nogode. Še prej jo čaka kar nekaj dela in predvsem izpit. Seznam izpitnih vprašanj je dolg, na 116 zakaj, kako, kdaj, ali bo morala znati odgovoriti. Njena botra bo stara mama Danica iz Idrije.

Sicer pa je Polona devetošolka, že drugo leto zapored šolska prvakinja v skoku v višino, ki se uči angleško in nemško. Naslednje leto se bo vpisala na cvetličarsko ali aranžersko šolo v Celju. »To, da bom živela v Celju, je od vsega najboljše,« se zasmee Polona. Bere skoraj vse, kar ji pride pod roke: knjige, časopise, revije. S posebnim veseljem prelista *Slovenske novice* in se ustavi na črno-beli strani, kjer preštudira umore in ugrabitve. In od samega začetka piše za *Ravniško sapco*. Španskih nadaljevanek ne gleda. »Ko enkrat začneš, se ne moreš ustaviti,« se spet zasmee, da se ji v licih pokažejo gubice, in doda: »Računalnik, to pa ja.« Doma je oproščena dela v hlevu, zato pa rada postreže goste na kmetiji. »Najraje tiste, ki jih ne poznam, za druge že kar vem, kaj bodo naročili.« Njen veliki in glasni prijatelj je brat Urban, v poletnih večerih z njim in še s kom na igrišču pred hišo igra odbojko.

Green Day za Polono

najknjiga: *Sramota*
najbend: Green Day in Zablujena generacija
najfilm: *Kaj dekleta hočejo?* in *Pepelkina zgodba*
najbarva: svetlo modra in živo rdeča
najroža: preproste, samo z listi

MIRA NE ZAMUDI NOBENEGA SONČNEGA VZHODA

Od lanskega novembra nas na Ravniku vsako jutro pred vrati čaka časopis. Kmalu po 6. uri ga pripelje Mira Malbašič. Kadar je na Ravniku šele ob sedmih, to pomeni, da je zjutraj dostava zamujala.

Sneg jo je zaustavil samo enkrat. In še to le za hip. Na klancu pri Amonovih se ji je na gladki cesti avtomobil postavil pravokotno v sneg. Ker ni bilo nikjer žive duše, si je sposodila lopato, odstranila sneg, zdrobila led in prepričala avto, da nadaljujeta. Seveda je v tistem trenutku pripeljala mimo tudi služba za vzdrževanje cest in jo posula.

Mira, ki sicer časopise raznaša že šesto leto, pravi, da je njeno delo zelo lepo. Sama sedi v avtomobilu, posluša glasbo, ljudje so prijazni in zadovoljni, ko jim prinese časopis. Vsako jutro vstane ob 3.20 in nikoli ji ni težko. Z raznašanjem začne v Logatcu, nadaljuje v Hotedršici, od tam pa se pripelje na Ravnik. Domov se ponavadi vrne pred sedmo, skuha si kavo, potem pa odpelje na sprehod svojo psičko Lino. Ko doma vse postori, gre na fitnes, popoldne pa v službo v Zdravstveni dom Logatec.

S svojim dvaindvajsetletnim sinom živi v Logatcu. Rodila pa se je v Banja Luki, tam in v Ljubljani je študirala pravo. In kot pravi, si bo morda nekoč vzela čas in študij dokončala.

Na Ravnik se bo še nekaj tednov vozila v belem puntu, ko pa bodo dnevi toplejši, bo Mira časopis prinašala na skuterju. Želimo ji srečo na poti in veliko sončnih vzhodov na Ravniku.

Mira Malbašič s kapico iz Amsterdama, ta je njen zaščitni znak (foto: R. Brus)

I. K. B.

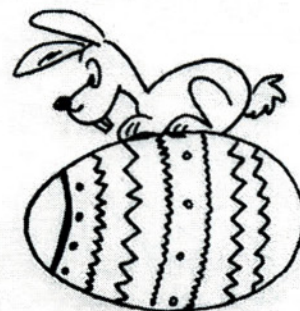
PREBUDILA SE JE POMLAD

Narava si je letos pošteno odpočila, saj je bila gospa Zima kar dolgotrajna in hladna. Pravi raj za tiste, ki imamo radi sneg, smučanje, sankanje. Nekajkrat smo imeli možnost spustiti se po kilometrski poti vse do glavne ceste. Brez strahu, vsi smo preživeli, čeprav je marsikdo kdaj pa kdaj zašel s poti. Lahko sklenem, da je bila zima zares prijetna in upamo, da nam bo mati Narava postregla z živahno pomladjo in še lepšim poletjem.

Pust je pregnal sneg in upam, da so tudi vas obiskale maskare in da ste jim podarili vsaj kakšen krof. Potem je pred vami gotovo uspešna letina. Pust je dan, ko si lahko dovolimo vse (no, skoraj vse, da se razumemo), dan, ko se v nas lahko prebudi vse, kar je otročjega, je dan norčij. Že po starih običajih so ljudje, tako stari kot mladi, veliko jedli in pili. Veljalo je pravilo, da bo, kdor se na ta dan pošteno ne naje in napije, celo leto lačen. Ženske so si vedno vzele čas za peko in kuho pustnih jedi. Kaj se skuha na ta dan, se razlikuje od kraja do kraja. Včasih je imel pustni terek ustaljen jedilnik: kuhano kislo zelje ter sušeni kosi prašičje glave. Hja, pa seveda ne smemo pozabiti na krofe, le kakšen bi bil pust brez njih? Najboljši so z domačo marmelado. Poleg krofov pa so že v starih časih gospodinje pripravljale bobbe, miške, štravbe... Seveda po pustovanju slovi Cerknica. Zanimiv je običaj, ki izvira še iz leta 1690. Fantje so na ta dan dekletom, ki bi lahko bila že omožena, postavili na lipo pred cerkvijo slamnatega moža. Neomoženim dekletom so z barvo risali po hiši in vlekli velik ploč, ob tem pa vpili: »Hej, Micka (Tončka...), prišla je pepelnica, ostala si samica.«

Pustu sledi **pepelnica**. Na pepelnično sredo pusta pokopljejo. Na ta dan je ponavadi na jedilniku jota, zabeljena z oljem in palačinke z marmelado. Joto lahko zamenja tudi fižolova mineštra, prežganka, v novejšem času pa vse pogostejše tudi ribe. Pepelnica je začetek posta, ki naj bi ga spoštovali vse do velike noči. Že včasih v tem obdobju ni bilo plesov in zabav, ljudje so se potrudili, da so se odpovedali kateri izmed svojih razvad.

Za tistega, ki se je še posebej držal posta, pa bo **velika noč** zagotovo še slajša. Praznovanje velike noči združi vso družino. Če smo se do sedaj izmikali čiščenju hiše in okolice, nam na dan pred veliko nočjo to ne bo uspelo. Gospodinje se na soboto pred veliko nočjo zaprejo v kuhinjo in splača se. Da pa je vse še toliko boljše kot sicer, so fantje zjutraj hodili po hišah in prinašali blagoslovljeni ogenj. To se je ohranilo vse do danes. Gospodinje se potrudijo že pri peki kruha, ta je tokrat boljši od običajnega, saj beli moki dodajo maslo, jajca, sladkor in mleko. Velike noči pa seveda ni brez potice;

(Boris Zelenc)

včasih je bila to orehova ali rožičeva. V košari, ki je namenjena k žegnju, ne smeta manjkati tudi domača šunka, hren. Naj vam ob tem predlagam, da za spremembo šunko pripravite v testu, saj ohrani tudi večjo sočnost in aromatičnost snovi. Na Notranjskem je po običaju v košari tudi okajen in nato kuhan želodec. Ko slišimo velika noč, pa nas večina zagotovo najprej pomisli na pirhe. Upam, da se niste preveč ustrašili ptičje gripe in bodo tudi letos na vaši mizi. Pa ne pozabite, v košari ne sme manjkati tudi sadje. Žegnanje velikonočnih jedi je vsako leto tudi na Ravniku v cerkvi sv. Barbare. V nedeljo zjutraj pa si vsa družina privoščijo obilen zajtrk iz blagoslovljenih jedil. Dan po veliki noči je namenjen sekanju pirhov. Fantje so se želeli izkazati pred dekleti in sovrstniki. Pirh je bil zadet, če je kovanec ostal v njem. Lupine pirhov so potresli okrog hiše, da bi kokoši dobro nesle. Tudi na ta dan so dobro jedli, v gostilnah pa tudi zaplesali.

Malce sem pobrskala za kakšnim enostavnim receptom. Vendar enostavno še ne pomeni, da ni dobro, kar prepričajte se!

FRIKO

Sestavine:

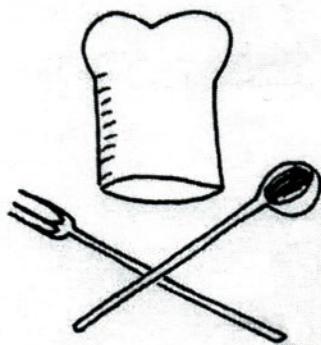
40 dag krompirja

60 dag sira

50 dag slanine ali masti

4 jajca

malo soli

Krompir operemo, olupimo, narežemo na tanke lističe, ga solimo in spečemo na vroči maščobi oziroma narezani slanini. Nato razžvrkljamo jajca, jim dodamo na koščke narezan sir, prelijemo po krompirju v ponvi in premešamo. Ko jajca na eni strani zakrknajo, friko obrnemo in spečemo še na drugi strani.

Ponudimo s polento, kruhom ali solato.

Pa dober tek!!

Urša Nagode

ČESTITKE

Pri Gubinovih imata v marcu rojstni dan METKA in JOLANDA PETRIČ. Metka je 13 let dočkala 11. marca, Jolanda pa svojih 47 na 13. v istem mesecu. Obema želimo veliko zdravja, sreče ter izpolnitev osebnih želja.

Na Ravniku številka 4 živi gospa, ki v pustnem času maškaram vedno ponudi sveže krofe. To je ANA KORENČ, ki bo v petek, 24. 3., praznovala 56. rojstni dan. Želimo ji veliko zdravja, sreče in še mnogo let.

Čeprav je v enem letu 365 dni, se zgodi, da imata dve osebi rojstni dan na isti dan. PETRA ISTENIČ in RAJKO AMON bosta rojstni dan dočkala 3. aprila. Petra bo dopolnila 17 let, Rajko pa 49. Obema želimo še veliko zdravja, sreče in dobre volje.

Prav tako pa bosta 21. aprila rojstni dan praznovali dve Ravničanki, obe se pišeta NAGODE. To sta MELANIJA in MATEJA, ki bosta 21. 4. dopolnili 42 in 29 let. Želimo jima še veliko zdravja, sreče in izpolnitev vseh želja.

26. aprila bo TADEJA LUX praznovala 26. rojstni dan. Ob rojstnem dnevu ji želimo še veliko zdravja, ljubezni ter sreče.

Prišli smo še do zadnjega dne, ko imata dve osebi rojstni dan na isti dan. 11. maj je za UROŠA NAGODETA in GAŠPERJA AMONA dan, ko se jima število let poveča. Uroš bo dopolnil 27 let, Gašper pa 22. Obema želimo še veliko zdravja, uspehov in dobre volje.

Ja, tudi sodelavci Ravniške sapce imajo rojstni dan. ŠPELA NAGODE bo 17. 5. postala polnoletna, saj bo dopolnila 18 let. Ob tem ji želimo še veliko zdravja in dobre volje.

Na zadnji dan v mesecu maju, torej 31. 5., pa bo 37. rojstni dan praznovala DANICA NAGODE. Ob prazniku ji vsi čestitamo ter želimo še obilico zdravja in sreče.

Na Ravniku številka 8 živijo trije Lovreti. Dva izmed njih imata rojstni dan v juniju. To sta BORIS ZELENC in NIVES KOVAČ, ki sta prav tako sodelavca Ravniške sapce. Rojstni dan praznujeta 2. in 8. junija. Želimo jima še veliko ljubezni, zdravja in sreče.

Četrta najstarejša Ravničanka pa je MALKA PETRIČ, ki bo 6. junija dočkala 76 let. Želimo ji še veliko zdravja in mnogo let.

Ko se jutraj odpravimo od doma, nam pred avto skoči velik rjav kosmatinec. Lastnika tega kosmatinca sta FRANC in MARICA RUPNIK. Franc bo svojih 54 let dočkal 9. junija, Marica pa 49 let 29. junija. Obema želimo še veliko sreče, zdravja ter izpolnitve osebnih želja.

In še zapoznena čestitka. JOŽKO ISTENIČ je 42 let dočkal 23. februarja. Seveda tudi njemu želimo še veliko zdravja in uresničitve osebnih želja.

ZELIŠČA

Zdravilno moč rastlin človek pozna in uporablja že tisočletja. Zaupanje ljudi v naravna zdravila se v zadnjem času povečuje. Njihovo učinkovitost potrjujejo izkušnje in tudi znanstvena dognanja. Med rastlinskimi zdravilnimi pripravki so še vedno zelo priljubljeni zdravilni čaji.

Ker se približuje čas, ko bomo lahko kmalu sami poskrbeli za domač zeliščni čaj, bom našela in opisala nekaj zelišč, ki jih v naših krajih lahko nabereмо.

NAVADNA MARJETICA (*Bellis perennis*)

Zdravilni deli rastline: Nabiramo predvsem cvetove in liste zlasti v spomladanskih mesecih, vendar lahko tudi do konca avgusta.

Zdravilnost: Marjetica učinkuje hladilno, lahko odvajalno, blaži bolečine in krče, krepi ter pospešuje presnovo. Je odlična za čiščenje krvi, primerna pa tudi za spomladansko kuro. Za spomladansko zdravljenje nabereмо mlade poganjke. Uživamo lahko tudi sok, stisnjen iz cele rastline (brez korenin). Sok je treba pripraviti vsak dan sproti. Jemljemo 1 do 3 velike žlice soka na dan s polovico vode. Svež sok se uporablja tudi kot vtiralno ali za obkladke pri poškodbah ali zagojenih ranah. Marjetičin čaj je dober tudi pri prehladnih obolenjih.

REGRAT (*Taraxacum officinale*)

Zdravilni deli rastline: Nabiramo ali samo korenino ali rastlino pred cvetenjem ali cvetne koške ob cvetenju. Korenine, cvetove in tudi vso rastlino vedno sušimo le v senci in se jih kar najmanj dotikamo z rokami. Pri obračanju uporabljamo primerno orodje. Počrnele ali plesnive korenine moramo zavreči.

Zdravilnost: Zdravilno moč ima predvsem korenina, ki raztaplja, osvežuje, čisti, odpira, pospešuje potenje in krepi. Vpliva na celotno izločanje v telesu, posebno žolča, in odpravlja vse zastoje, kopičenja in zasluzenja. Brez bolečin pospešuje izločanje seča in ker odstranjuje iz telesa vse strupene snovi, korenina učinkuje poživljajoče in krepilno.

Zaradi nenavadnega bogastva zdravilnih in krepilnih snovi je regrat imenitna zdravilna rastlina, katere pomen je vse premalo cenjen, ker je rastlina tako množična, da jo zaničljivo imenujemo »plevel«. Najbolj učinkovit in najbolj zdravilen je sveže stisnjen sok, ki ga je treba jemati 2 do 3 jedilne žlice vsaj 3 do 4 tedne. Zelo priporočljiva je tudi uporaba svežih mladih listov v solati.

Recept za pripravo regratovega sirupa: 3 do 4 polna prgišča regratovih cvetov dobro prekuhamo v 2 litrih vode, precedimo in primešamo vročemu soku 1,5 kg sladkorja in sok 2 limon. Med nenehnim mešanjem tekočino vnovič kuhamo, dokler ne postane sirupasta, gosto tekoča masa. Le-to natočimo v steklenice (še boljši so kozarci za vlaganje). Tako pridobljeni sirup je – če je skrbno pripravljen – po okusu težko ločiti od medu. Regratov sirup čisti kri, pospešuje prebavo in učinkuje krepilno.

DIŠČA VIJOLICA (*Viola odorata*)

Zdravilni deli rastline: Nabiramo cvetove, liste, zelišče, podzemne dele. Cvetove, liste, zelišče trgamo spomladi marca, aprila, podzemne dele rastline kopljemo oktobra in novembra. Vse sušimo v senci.

Zdravilnost: Zaradi pomirjevalnega učinka je dišča vijolica primerna za zdravljenje histerije, hipohondrije, živčnega utripanja srca z občutkom strahu in stiske pri dihanju, krčev in živčne razdraženosti pri otrocih, nespečnosti, glavobola...

Recept za sirup dišče vijolice: 1 liter dobro stisnjenega cvetja polijemo z 1 litrom zavrete vroče vode in pustimo stati 10 ur. Odcedek zavremo in polijemo na sveže cvetje, ki smo ga medtem nabrali, spet pustimo stati 10 ur ter ponovimo 2- do 3- krat, čim večkrat, tem bolje. Po zadnjem iztisnjenju sok še dobro pogrejemo in ko se ohladi, dodamo toliko medu, da dobimo sirupu podobno zmes. Sirup jemljemo po žličkah zoper nespečnost, zasluzenje dihal in za krepitev srca.

Iz spodnje tabele lahko razberete, katera zelišča oz. katere dele zelišč lahko nabirate v posameznih mesecih:

Ime rastline	marec	april	maj	junij
ŽAJBELJ			listi	listi
ZELENA			deli stebila	listi
ZAJČJA DETELJICA		cveteča zel brez korenin	cveteča zel brez korenin	cveteča zel brez korenin
TRPOTEC			listi	listi
ŠIPEK				cvetni listi
SLEZ				cvet
ROŽMARIN		cvet, cvetoča zel s koreninami	cvet, cvetoča zel s koreninami	
ROBIDA	korenine	listi	listi	
RMAN				cvet, cveteča zel brez korenin

RANJAK			cvet	cvet
POPROVA META				cveteča zel brez korenin
MATERINA DUŠICA				cveteča zel brez korenin
MACESEN		konci poganjkov	deli skorje, iglice	deli skorje, iglice
LAPUH		cvet	listi	listi
KOPRIVA			korenine, listi	korenine, listi
KAMILICA				listi
JETRNIK	cveteča zel brez korenin, cvet	cveteča zel brez korenin, cvet		
NAVADNI JAGODNJAK		korenine	listi	listi, zreli plodovi
ČRNA DETELJICA			cveteča zel brez korenin, cvet	cveteča zel brez korenin, cvet
ČEMAŽ	poganjki, čebulice	listi		
BREZA	listni popki		drevesni sok, deli skorje	listi
ARNIKA		korenine	korenine	cveteča zel brez korenin, cvet

Pripravila Špela Nagode

PRIKAZOVANJE HUDIČA NA GUBINOVIM MLAKI

V časih, ko so Ravničani še na roko prali perilo, so gospodinje največkrat prale pri studencu na Gubinovi mlaki. Med nekaterimi starejšimi vaščani še danes krožijo govorice o prikazovanju hudiča na tem studencu.

V sušnem obdobju, torej poleti, so morale po vodo po stopnicah, tam je bilo majhno jezerce – voda, s katero so prale. Ponavadi so gospodinje spremljali njihovi otroci, ki so se zelo radi zadržali ob studencu in se igrali. Med Ravničani so krožile govorice, da se po peti uri popoldne, ko odzvoni avemarija, prikaže hudič. Še bolj kot odrasli so govoricam verjeli otroci, zato so takoj, ko so zaslišali zvonjenje, pohiteli domov.

V današnjih časih je zaradi posedanja brega vhod v jamo, kjer je bilo jezerce, nemogoč, ob večjih nalivih pa lahko še vedno vidimo majhen izvireček.

Polona Nagode

ANON GASPER

LITERARNI KOTIČEK

urednica: Nives Kovač

Letošnja zima se je vlekla kot dolgo potovanje, ki mu ni bilo videti konca. Skoraj vsi so se strinjali, da je že dolgo ni bilo take, in vsak je čakal pomladi. Tako smo jo le dočakali veselo vigred, ki prikliče iz narave sokove, glasove in barve ter tako naredi svet spet pisan. Kot pravi Srečko Kosovel v pesmi *Drevesa v dolini*:

*Jaz, vihar, vas bom strl nocoj,
ko pride na mojih krilih pomlad,
čez polje vihral bom in čez goró,
in divjo svobodo proslavljal in rast.*

Pomlad je svoboda in rast, zaporedje letnih časov se vrsti kot ritem življenja, ki daje naravi cikličnost. Praznovanje pomladi so poznale že poganske vere, zanimiv je tudi kult iz antike, elevzinski mit, najbolj poznan pod imenom *elevzinski misteriji*. Ozadje kulta je bil mit, povezan z letnim ciklom in polaganjem semen, pokopom semenja v zemljo, ki se vedno znova rodi. Semenje kot cikel letnih časov in človekovo življenje v ponovno rojstvo skozi smrt.

Torej praznujte ponovno rojstvo življenja in skrbno obdelujte vrtniček, da bo rodil sadove. Uživajte v dišavah, ki so ponovno vzniknile, vrzite se v resje, spesnite pesem ali jo zapojte ali žvižgajte vriskaje v pomladni dan. Juhu...

Izpod ravniških peres

Odrasle pisave

Za sv. Florijana (4. maja ali velikega travna) so dolgo upoštevali, da je treba čim manj kuriti. Zato niso gospodinje na ta dan nikoli pekle kruha, kovači pa niso delali. Navad so se držali na Dolenjskem, segajo pa tudi na Štajersko in Notranjsko, piše v *Prazničnem letu Slovencev* Niko Kuret. Nadaljuje, da gospodinje na ta dan ne smejo peči kruha in da je šla iz Hotedršice svoje dni procesija na Ravnik, kjer je Florijanov oltar.

Da si na ta dan popotniki pred mašo »privežejo dušo«, že dalj časa skrbi Štefan Rehberger, ki vsako leto postreže s šilcem in verzi, ki jih spesni za to priložnost. Tako so nastali tudi slednji:

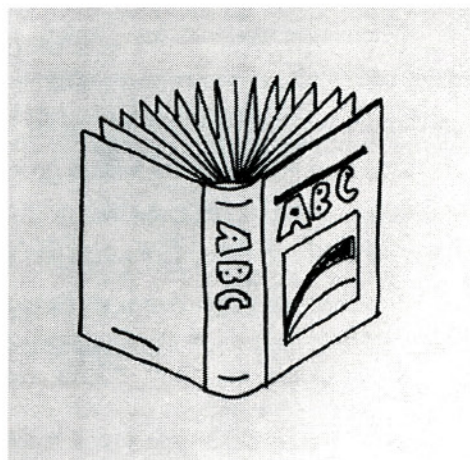
*Kaj če lije dež in bije toča,
kaj če iz grape megla se vali?*

*Pot pod noge in v naravo,
da srce po žilah ti požene kri!*

*Je hruška dobro obrodila
in dala nam obilen sad.*

*Natoči šilce, ga vase zvrni,
pa bodi star ali pa mlad!*

(Štefan Rehberger)

Ravnik

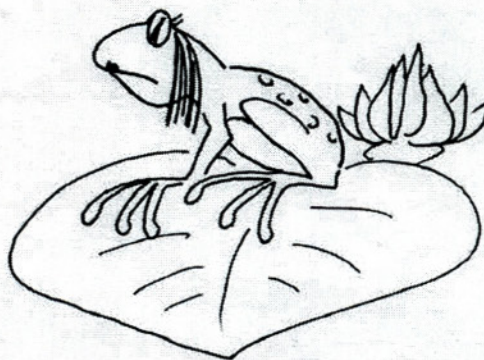
*Ravnik to je lepa vas,
vabi nas vsak letni čas.
Pomladi vsi na njive odhitijo,
da na njih zaloge si
za dolgo in mrzlo zimo priskrbijo.
A nato za kratek čas
mahnem jo čez grič
še v sosednjo vas.
Ko pa srce miru si in tišine zaželi,
korak še k Barbari odbrzi.*

(Sabina Nagode)

Pravljica sapca

ELZA MOČVARA UGLEDA SVET

(literarna nadaljevanka za mlade in stare)

Boris Zelenc

Ko je peti dan deževalo v deželi Močvarski, je rekla moja mati: »Kopasti oblaki na nebu prinašajo sanje in lepe otroke«. Šesti dan je posijalo sonce, prav počasi se je prerivalo med mehкими oblaki in si utiralo pot. Takrat sta se moja starša ljubila.

Vse to mi je pripovedovala moja mati Elizabeta. Ponavadi starši nočejo ničesar povedati svojim otrokom, zlasti ne o njihovem spočetju. Moja mati pa je z veseljem govorila o tem.

V naši deželi Močvarski ni skrivnosti - vsaj tistih ne, ki bi ločevale stare in mlade. Moj oče Alfonso, ki je vodil moj pouk skozi mladost, je vseskozi poudarjal: »Naša močvara je preživela tudi zato, ker se iz roda v rod širijo misli, ki vam bodo v nadaljnjem življenju še prav prišle.« Bla, bla, bla... sem si mislila, fotr spet naklada. A je imel prav, čez mnogo let.

Moja zelena močvarska družina... Mati Elizabeta s prelepimi dolgimi nožicami in glasom, ki se ga je slišalo čez sedem močvirij. Oče Alfonso s svojim ponosnim torzom in elegantnimi skoki, s katerimi je očaral mamo in postavil rekord v deželi na tistem spomladanskem tekmovanju.

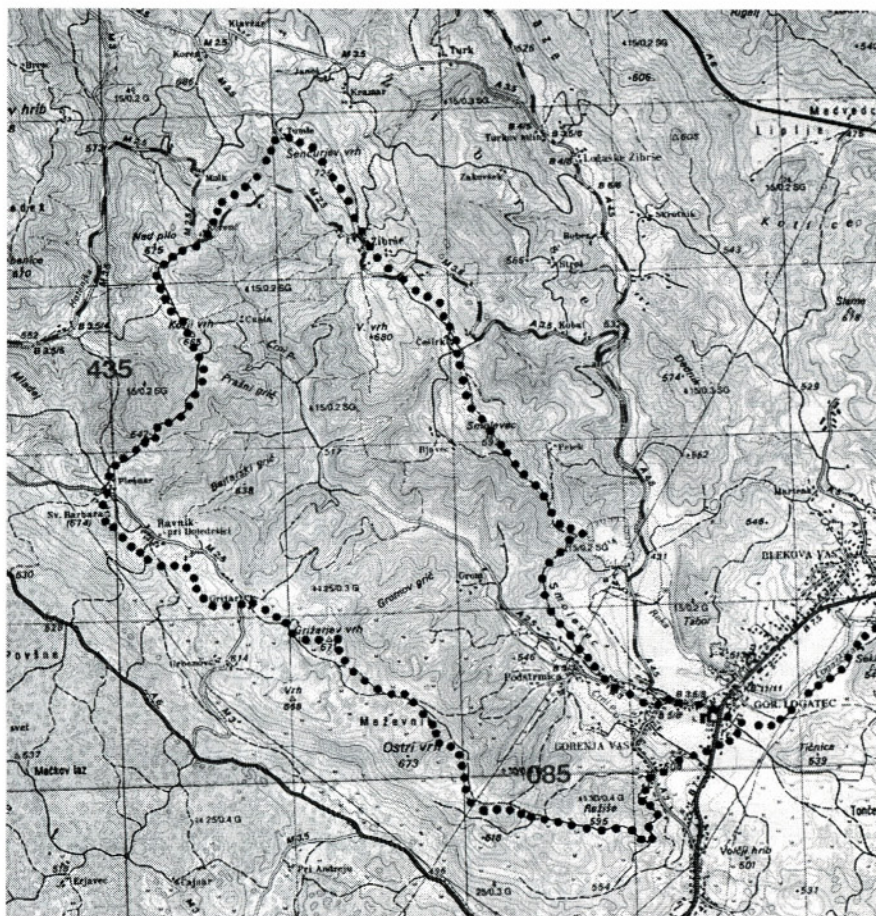
Torej, šesti dan, po brezčasnem deževju sta spočela mene, Elzo Močvaro ali Elzo Močvarsko ali samo Elzo. Ko sem prišla na svet, sem bila turkizno zelena. Prav bali so se zame, dokler nisem zagagala s svojimi žabjimi pljuči. (se nadaljuje)

(N. Kovač)

Turna smuka čez Žibrše in Ravnik 72 let pozneje

V prejšnji številki *Ravniške sapce* smo objavili opis turne smuke iz Logatca čez Žibrše in Ravnik, ki ga je v svoj zimski vodnik leta 1934 vključil znameniti Rudolf Badjura. Hkrati smo napovedali, da se bo po Badjurovi poti odpravila tudi ekipa *Ravniške sapce* in poskušala zabeležiti, kaj vse se je na njej v 72 letih spremenilo – jo bomo še našli, se po njej še da smučati, je sploh še prehodna?

S prvo težavo smo se srečali še pred začetkom – kakšna smučarska oprema bo za podvig najprimernejša? Badjura bi se ob naših dvomih le nasmehnil, saj so bili v njegovih časih smučarski čevlji hkrati tudi pohodni, smuči so bile univerzalne in vezi prav tako. Kaj pa danes? Vsi vemo, kako se hodi v pancarih, že od avta do vlečnice je problem. Turna smuka se je že zdavnaj premaknila v visokogorje in tudi trdi turnosmučarski čevlji so vse prej kot primerni za hojo po poteh povsod tam, kjer smuka ni možna. In jasno je bilo, da bo takšnih odsekov na naši poti precej. V redu, potem pa tekaške smuči, te so lažje in tekaški čevlji tudi! Ampak kje razen pod Sekirico so urejene proge, po celcu pa tudi ne gre, če se vdira do kolen. In tekaški čevlji drsijo! Nazadnje smo se odločili za kompromis: turo bomo naredili po delih – nekaj etap s tekaško opremo, nekaj pa peš.

Tura se začne v Dolenjem Logatcu pri železniški postaji in Badjura vztrajnejšim smučarjem na poti do Gornjega Logatca priporoča še vzpon na Sekirico. Vlečnica zadnje čase bolj malo obratuje, kar je dobro opravičilo, da vzpon izpustimo, po vzorno urejeni tekaški progi (pohvala Tekošemu klubu) pa hitro in udobno pridemo do Gornjega Logatca. Tu je šel Badjura po zahodni strani Sokolskega doma (današnja dvorana Krajevne skupnosti) in čez polje, danes je to težje, ker so po polju zrasle hiše, ograjeno igrišče, vrtec. Gremo raje peš po cesti in čez most do

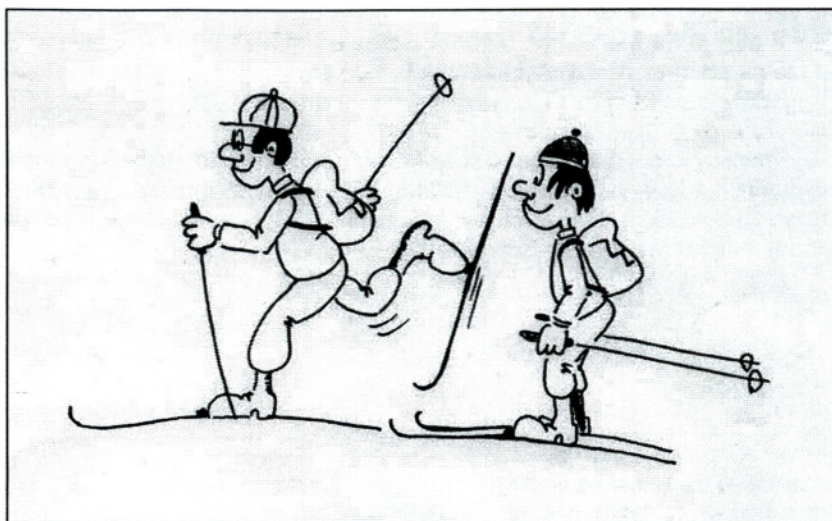
Ambrožiča. Badjura domačijo še omenja kot gostilno, kjer se je pred začetkom vzpona morebiti dalo okrepčati s šilcem domačega. Čeprav tudi danes markantne, velike hiše ne morete zgrešiti, gostilne v njej ni več. Navzgor gremo kar po spluženi Grajski poti in nadaljujemo po grebenu, kjer poteka zadnja leta priljubljena logaška sprehajalna pot. Navzgor se strmo vzpenjamo skozi leščevje in redkejši bukov gozd, vmes se povsem približamo robu ogromnega kamnoloma, ki ga Badjura še ne omenja, in kmalu smo na začetku dolgega slemena, kjer je nekoč stal križ. Tega danes več ni in po grebenu smo kmalu na vrhu Smolevca. Razgled ni več takšen, kot ga opisuje Badjura, saj je vrh precej zaraščen in pogled omejen, še dobro, da je drevje pozimi brez listja. Pri spustu navzdol se je priporočljivo držati bolj odprtega jugozahodnega pobočja. Spust proti Češirku Badjura opisuje kot lep smuk, ki pa je danes na več mestih spremenjen v slalom med gosto posejanim grmovjem, smrekami in drugim rastjem.

Za vzpon proti Žibršam sta možni dve varianti: smuči lahko vržemo na rame in jo mahnemo po spluženi cesti, če je ugoden sneg, jo lahko uberemo kar na celo do gasilskega doma in šole in naprej čez Senčurjev vrh (s 725 m najvišja in najbolj razgledna točka izleta) do Tumleta. Badjura se pri Tomljetu, kakor ga imenuje, ni ustavljal, danes pa mimo Marije in Vinkota, ki imata kmetijo odprtih vrat, skoraj ne moreš brez kratkega oddiha in morda kosa špehovke. Sledi spust od Tumleta do Korenča po senožetih, kot pravi Badjura. Kje so sedaj te senožeti? Pobočja, po katerih so nekoč pasli in kosili, so danes skoraj popolnoma zaraščena z gozdom in gostim grmovjem, med katerim je kakršen koli spust navzdol težak, smuči se zatikajo, prehode komaj najdeš po redkih še preostalih košenicah.

Pri Korenču je bila leta 1934 še gostilna, v njej se je po Badjuri običajno počivalo na pol poti. Korenčeva domačija sicer še vedno stoji, a je prazna, gostilne v njej ni več, spominska plošča na steni pa nas spomni na pretresljive dogodke, ki so se tu zgodili med vojno. Popotnik se ponavadi ne ustavlja in se po strmi poti vzpne na Kozji vrh. Zložni hrbet Kozjega vrha še vedno kosijo in je do danes ostal gol, obronki, kjer smo hoteli smučati, pa se zaraščajo (seveda, koz tu že zdavnaj ni več) in smučarije ni veliko. Tudi 'mecesna z bogcem', ki ga je srečal Badjura, ne najdemo več. Kakor hitro se začnemo spuščati proti Ravniku, smo v gozdu in napredovanje je smiselno le še po poti. Če je zasnežena, gre dobro (še prehitro!) s tekaškimi smučmi, sicer pa peš skozi gozd do Ravnika.

Na Ravniku Badjura priporoča vzpon do mične cerkvice, od koder je lep razgled na Hotedršico, Julijske in Kamniške Alpe, Trnovski gozd, Javornik, Hrušico in na jugovzhodu na Slivnico in Haasberg. Cerkveni stolp se od predvojnih časov ni veliko spremenil, saj še vedno ponuja ugodno zavetje s klopmi. Še danes pa je lepo vidno, da zvonik prvotno ni bil zazidan in da so dve od treh odprtih zazidali pozneje, jasno da za zaščito pred ravniško sapco. Spust proti jugovzhodu po širokem hrbtu je lep in lahek, saj vijugamo po pašnikih ali širokih njivah, paziti je treba le na žice, v katere se zlahka zapleteš, če nisi dovolj pozoren, in nekoliko nerodno je treba prečkati nekaj zaraščenih grabnov, da se prebiješ do Grižarja. Od tu naprej se mimo velikega lovskega stolpa vzpnemo na 671 m visoki Grižarjev vrh, od koder se nam pogled spet odpre na logaško stran. Spust čez širok, gladek travnik proti jugovzhodu je eden najlepših na vsej turi, sneg je bil super, ovirale nas niso ne žice ne grmovje, le v spodnjem delu se je bilo treba izogniti nekaj bukvam in brez ustavljanja nas je prineslo vse do Meževnika. Nadaljujemo vzpon proti Ostremu vrhu, ki pa je močno porasel in ga obidemo po vzhodni strani skozi odrasel bukov gozd in ko spet pridemo na plano, bolj ali manj smučamo po travnikih ob

poljski poti, ki sicer ni plužena, a dobro kaže smer in nas zanesljivo vodi čez široki hrbet. Spust po strmi poti skozi smrekov gozd, ki sledi, je lahko precej vratolomen, spodaj se svet spet odpre in zravna in smučanje upočasni. Počasi se spustimo mimo lesenega križa (Badjura omenja star leseni križ – gotovo je že zamenjan, a verjetno stoji na istem mestu) in po poti levo navzdol pod Režišami in mimo cerkvice sv. Janeza navzdol čez polje do tekaških prog. S tem je krog sklenjen in tako udobno, kot smo pot na tekaški progi začeli, jo tudi končamo.

Boris Zelenc

Pred spustom z Grižarjevega vrha, v ozadju Ostri vrh in Slivnica

In zaključek? Pri večini današnjih smučarjev se Žibrsko-Ravniška tura seveda ne more meriti z urejenimi in udobnimi smučišči, kakršnih so navajeni, pravim sladokuscem, ki so jim nenavadne poti izziv, pa jo vsekakor priporočamo, saj orientacijsko ni zahtevna. Dvovov o najprimernejši smučarski opremi nismo razrešili, odločitev prepuščamo vsakemu smučarju samemu. In še namig za nesmučarje: pot je enako lepa tudi peš ali z gorskim kolesom, ampak o tem kdaj drugič.

Robert Brus, Domen Brus, Hana Brus

O RAVNIŠKI SV. BARBARI (2. del)

Tudi v pomladanski številki nadaljujemo z objavljanjem zapiskov, ki so nastali poleti 2003, ko si je ravniško cerkev sv. Barbare ogledal dr. Ferdinand Šerbelj.

V severni kapeli sv. Florijana stoji leseni oltar, ki je zadaj datiran z letnico 1874. Izdelal ga je mojster Terpin. Kipi na oltarju niso sočasni. Zavetnik proti požaru in povodnji, proti nerodovitnosti polja sv. Florijan (4. maj) stoji na sredini z mlinskim kamnom, ki opozarja na njegovo mučeništvo. Levo od njega je sv. Valentin (14. 2.), zavetnik božjastnih in zaljubljenih. Prikazan je kot diakon. Deček, ki kleči, tudi spada k sv. Valentinu, saj je tudi zavetnik mladine.

Skrajno levo je upodobljen sv. Job, kar je v Sloveniji prava redkost. Sv. Job iz Stare zaveze sedi na kupu gnoja in je primer trpečega človeka, ki se mu vera v Boga na koncu poplača.

V atiki je na sredini sv. Marjeta z zmajem (20. 7.), svetnici levo in desno od nje pa sta brez atributov in ne vemo, kdo sta.

Slika ob oltarju je tisk, brez posebne vrednosti.

Prižnica je sočasno delo s stranskima oltarjema. Na njej so upodobljeni 4 evangelisti: z leve sv. Marko, sv. Matej, sv. Luka in sv. Janez. Avtor podob je Štefan Šubic, 1859, oče slikarjev Janeza in Jurija Šubica. Slika je podpisana spodaj levo pri sv. Janezu Evangelistu.

I. K. B.

foto: R. Brus

VICI

V prvi številki *Ravniške sapce* smo naredili nekaj napak, za katere se opravičujemo. Nada Zelenec je rojena leta 1957 in ne leta 1956, kot smo zapisali. Napačno smo napisali priimek družine Lux in domače ime Gubinov.

SORODSTVO

Oženil sem se z vdovo, ki je imela odraslo hčerko. Moj oče, ki nas je dostikrat obiskoval, se je zaljubil v mojo pastorko in se z njo poročil. Tako mi je oče postal zet in pastorka mačeha. Čez nekaj mesecev mi je žena rodila sina, ki je postal očetov svak in moj stric. Očetova žena, oziroma moja pastorka, je tudi dobila sina. Torej imam brata in hkrati vnuka. Moja žena je hkrati moja stara mama, ker je mama moje mačeha. Torej sem jaz ženin in hkrati vnuk. Z drugimi besedami: Sam sebi sem svoj ded!

FRIZER

Pride blondinka k frizerju in posluša walkmana. Pa ji frizerka sname slušalke, da bi jo ostrigla, in blondinka naenkrat omedli. Kasneje si inšpektor natakne slušalke in zasliši glas: »Vdih, izdih, vdih, izdih...«

TETA TILKA IN NJENA MAMA IVANA

Teta Tilka je sestra mojega dedka Stanka. Ker sta v mesecu marcu dan žena in materinski dan, sem jo povprašal po njeni mami: kaj je delala, koliko otrok je imela, kako je živela.

Teta mi je povedala, da se je njena mama, Ivana Zajc, poročila z Jakobom Petričem 28. 6. 1905 in postala Gubinova mama. V stari hiši na Ravniku sta živeli tudi Jakobova mama in sestra. Leta 1907 se je rodila Lojzka, nato pa še 5 dečkov (med njimi tudi dvojčka), ki pa so zaradi bolezni še majhni umrli. Zaradi prve svetovne vojne so ljudje težko živeli, razsajala je španska gripa, moške pa so morali v vojsko. Žene so morale same skrbeti za družino. Leta 1913 se je rodil Stanko, štiri leta kasneje Tilka in nato še štirje otroci. Jakob je bil na ruski in italijanski fronti. Vrnil se je leta 1918, a zelo bolan in leta je trajalo, da si je malo opomogel. Mama Ivana je skrbela za vse in otroci so morali veliko pomagati. Teta Tilka se spomni dogodka, ko je mama grabila listje na Mežniji pod sv. Barbaro. Tilka je zašla in njena mama jo je klicala in dolgo prestrašena iskala, ker so povsod hodili vojaki in bi jo lahko ustrelili. Spomni se tudi kostanja na dvorišču in njegove sence. Tja je njen ata postavil čolo in stol. Tilka mu je na čolo postavljala drva, ata pa jih je sede sekal, ker ni mogel stati. Ko je hodila v šolo, je iz trgovine prinesla moko, kavo ali sladkor. Doma je pogledala v lonec, hitro pojedla in se pridružila ostalim na njivi ali travniku. Če je imela šolo popoldne, je dopoldne gnala krave na pašo.

Druga svetovna vojna je mami Ivani vzela 3 otroke: Leopolda, Ludvika in Lojzko.

Umrla je leta 1954, njen mož Jakob tri leta za njo, moj dedek Stanko pa leta 1987.

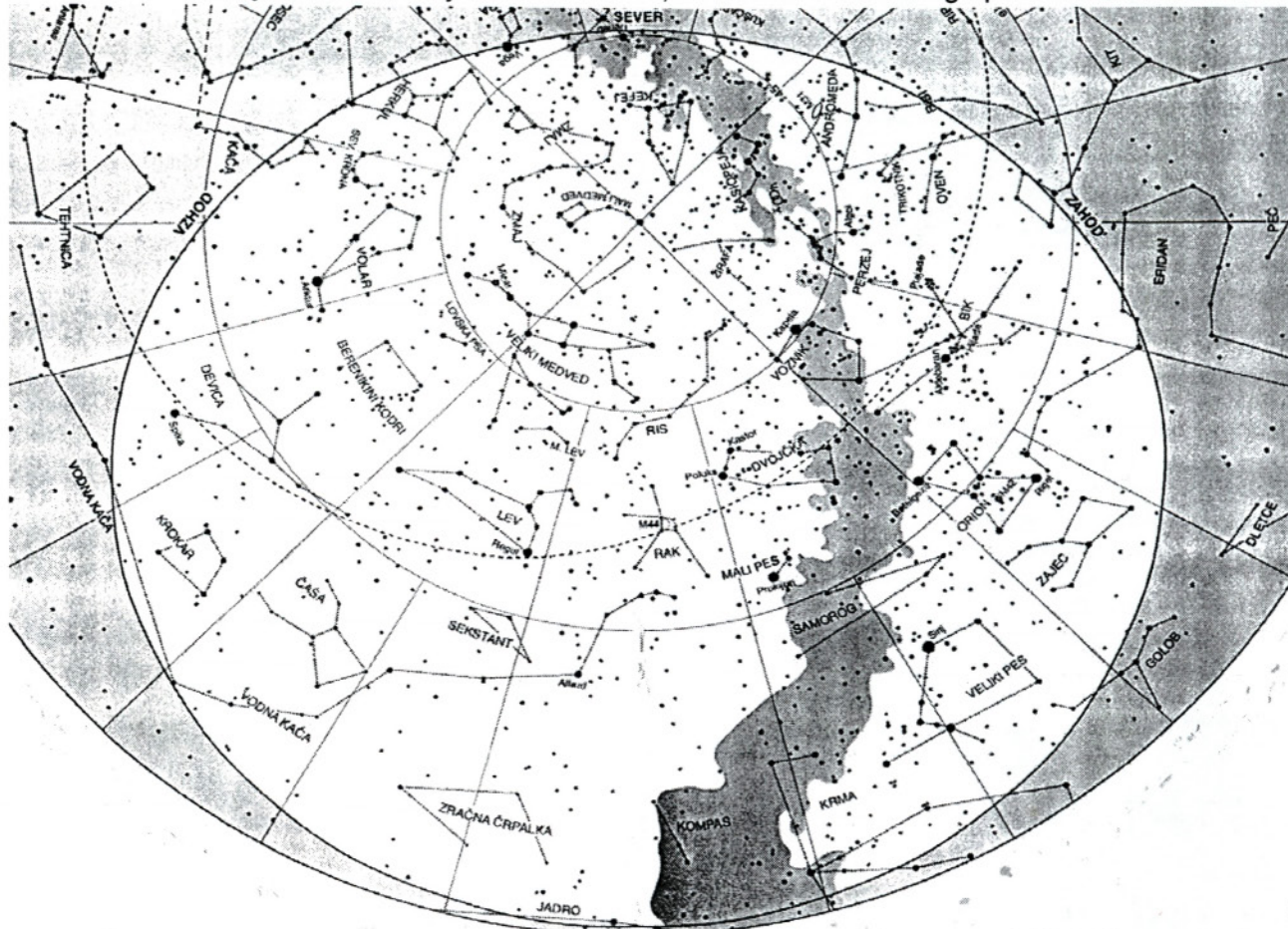
Živijo še tri hčerke, poleg Tilke še Štefka in Breda, osem vnukov, šestnajst pravnukov in pet prapravnukov.

Miha Petrič

UGANKA: Luknja pri luknji, pa vseeno vodo drži. Kaj je to?

Rešitev na 23. strani

morje in se prek Gruzije in Kavkaza napotila v Kazahstan. Zemljo bo zapustila ob sončnem zahodu na severu Mongolije. V Sloveniji bomo lahko opazovali le delni sončni mrk. Luna bo začela zakrivati Sonce ob 11. uri in 38 minut, največja stopnja mrka bo nastopila ob 12. uri in 44 minut, končal pa se bo ob 13. uri in 50 minut. Zakrritega bo do 55% Sončevega premera.

1

V marcu lahko še opazujemo planete. Venera je marca zvezda Danica in je najsvetlejša zvezda jutranjega neba. Mars zahaja okrog polnoči. Najdemo ga v ozvezdju Bika, spoznamo ga po značilni rdečeoranžni barvi.

Jolanda Babič Petrič

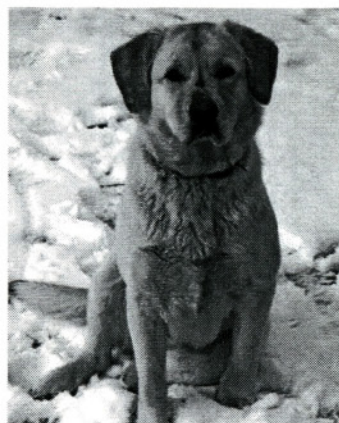
RAVNIŠKI PSI (drugi, zadnji del)

pišeta in fotografirata Domen in Hana Brus

Fleš je doma na Ravniku številka 11a. Star je 5 let in je mešanček. Njegova najljubša hrana je mleko, ki ga, kadar je spuščen, krade mačkom. Po rodu je Dolenjec, pa vendar se na Notranjskem zelo dobro počuti. Je še samski, spogleduje pa se z Blaževo Cibo, vendar se redko vidita, saj ima Ciba precej strog hišni red.

Alka je bela labradorka z Ravnika 8. Stara je eno leto. Je zelo zdrava, kar se kaže predvsem pri njeni razigranosti. Njena najljubša igrača so gumijaste žogice. Kadar je toplo, se s svojo mamo Tiso zelo rada kopa na bazenu v Hotedršici. Za svojo starost je zelo ubogljiva, saj uboga bolj kot večina drugih psov. Zelo rada lovi voluharje. Poleti je v enem dnevu ulovila in pojedla kar tri.

Kaja je 8 mesecev stara zlata prinašalka z Ravnika 1. Je zelo prijazna in živahna psička. Njena najljubša hrana so briketi. Najraje se igra s pleteno kostjo. Njena slabost pa je vožnja z avto. Čim sede vanj, ji postane zelo slabo.

Medo je približno 10 let star gonič. Doma je na Ravniku 6. Njegova najljubša jed so piškoti. Je zelo živahen pes. Vsakega prišleka burno pozdravi. Pred časom je imel nezgodo, saj ga je ugriznila lisica. Bali so se, da bo dobil steklino, vendar je na srečo ni.

Psu, ki je doma na Ravniku 12, je ime Rex. Je mešanček, natančneje lovsko-nemški ovčar. Je zdrav in živahen. Njegova posebnost je, da, kadar je odvezan, ne trpi mačk. Če pa je privezan, lahko le-te jedo iz njegove skleda. Nekega dne mu je čez nogo zapeljal avto. Dva tedna je spal v hlevu pri teličku, ta mu je lizal obolelo nogo in mu jo tako pozdravil.

MALI OGLASI

- Zbiram star papir. Če ima kdo kaj odvečnega, naj me pokliče (Urban, 041 864 252).
- Kupim 1 hektar gozda slabše kvalitete ali gmajne na Ravniku (Boris, 031 663 673).
- Prodam nekaj valilnic za škorce (Urban, 041 864 252).
- Če se boste pri pomladnem urejanju vrta hoteli znebiti sadik starih rož in grmov (hortenzij, vrtnic, sneženih kep, španskega bezga, malin), se priporočam (Ingrid, 041 574 426).
- Kupim staro hišo na Notranjskem (Rajko, 041 641 716).

SUDOKU

sestavila Metka Petrič

Vaša naloga je, da prazna polja zapolnite s številkami od 1 do 9. Vsaka številka se lahko pojavi samo enkrat v vsaki vrstici oziroma samo enkrat v vsakem stolpcu, pa še: vsaka številka se lahko pojavi samo enkrat v vsakem od devetih poudarjenih kvadratov. Rešitev je samo ena.

6					4	9		1
3	5		8		1			
4			2			6		8
8	9	7			3	5		
						8	9	
5		6	7			2	1	
2		8		4	7	1		
	1		6					4
			5		8	3		

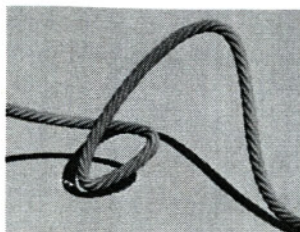
POMLADNA KRIŽANKA

V spodnji križanki se skriva enajst pojmov, povezanih s pomladjo: ZVONČEK, SEMENA, RAST, VELIKA NOČ, PIRHI, TELOH, MAJ, SUŠEČ, CVETLICE, REGRAT in PTIČKI. Besede so lahko napisane vodoravno, navpično ali diagonalno v vseh smereh. Poiščite jih.

T	A	R	G	E	R	Č	B	E
E	S	G	Z	C	R	O	F	T
L	A	R	V	I	T	N	J	I
O	B	A	O	L	M	A	E	Č
H	I	S	N	T	M	K	C	K
G	H	T	Č	E	Č	I	E	I
K	R	T	E	V	M	L	Š	U
V	I	A	K	C	I	E	U	N
O	P	J	H	V	A	V	S	T

sestavila Domen in Hana Brus

NAGRADNI REBUS

$v = v \quad v = n$

~~1, 2~~, 3, 4, 5

Kaj dela?

1, 2, 3, 4

1, 2, 3, ~~4, 5, 6~~

~~1, 2, 3~~, 4, 5, 6

v e n i a s e p m l a d n a k r i ž a n k a !!!

NAGRADA: domače žganje (podarjata Milena in Cveto Nagode)

Rešitve pošljite po pošti do 4. maja 2006 na naslov Ravniška sapca, Ravnik 10, 1372 Hotedršica. Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali nagrajenca ali nagrajenko.

Pravilna rešitev rebusa iz 1. št. časopisa se glasi: Ravniška sapca. Med 13 pravnimi odgovori je žreb določil: Klaro Rupnik, Zadlog 42, Črni Vrh. Čestitamo!

Rešitev uganke s strani 20: Ravniška cesta

Hotedršica

D 35

RAVNIŠKA SAPCA

2005/06

352(497.12 Ravnik)

1001072,2

COBISS •

KNJARNICA LOGATEC

V NASLEDNJI ŠTEVILKI NAPOVEDUJEMO

- Lepo mi poje ravniški zvon
- Reportaža o studencih in vodah na Ravniku
- Na obisk se bomo povabili v mežnarijo (Ravnik 3)
- Poletni zvezdni pogledi z Ravnika
- Zapis z ravniških pašnikov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Vhod v staro Urbanovcovo domačijo (R. Brus)